

TALOUDELLINEN TIEDOTUSTOIMISTO

TAT Nuorisotutkimus 2009
Nuoret ja ammatinvalinta

Tutkimuksen taustaa

- Tutkimus toteutettiin verkkohaastatteluna, toteuttajana Fountain Park
- Ajalla 11.5.–22.5.2009
- Yhteensä 2272 nuorta ympäri maata osallistui
- Osallistujat peruskoulun 7.-luokkalaisista lukion 2.-luokkalaisiin
- Osallistujat kutsuttiin opettajien välityksellä ryhmittäin
- Nuorilta kysyttiin muun muassa, mikä heidän mielestään on työssä tärkeää ja mitkä asiat koulussa voivat heidän mielestään auttaa tulevaisuudessa näiden asioiden saavuttamisessa
- Taustamuuttujina haastattelussa sukupuoli, luokka-aste ja koulun talousalue
- Tutkimuksen tekoon on saatu ESR-tukea.

Osallistujat ympäri maata

Osallistujat alueittain	Yläaste	Lukio	Yhteensä
Uusimaa	172	44	216
Varsinais-Suomi ja Satakunta	158	146	304
Pirkanmaa ja Keski-Suomi	112	120	232
Kanta- ja Päijät-Häme	123	92	215
Etelä- ja Keski-Pohjanmaa, Pohjanmaa	181	70	251
Itä-Suomi	159	76	235
Oulun ja Lapin lääni	630	189	819
Koko maa	1535	737	2272

Miltä hyvä työelämä nuorista näyttää?

21.20% (481)

20.05% (455)

24.64% (559)

15.34% (348)

12.16% (276)

6.61% (150)

”Vauhdikasta menoa”

- 25 prosenttia valitsi tämän kuvan
 - 27% yläaste, 21% lukio
 - 17% tytöt, 33% pojat
- Kuvaan liitettiin vapaus, stressittömyys, matkailu, ”menevä” ja vauhdikas työ
- Nuoremmat pojat korostavat asemaa ja varakkuutta, tytöt ja lukiolaiset hyvinvointia ja stressittömyyttä
 - *Siinä mies tuulettaa ja näyttää olevan onnellinen. Hän näyttää vapautuneelta ja vailla stressiä. Työn pitäisi olla mukavaa ja sellaista, että siellä viihtyy! (tyttö, lukio)*
 - *Kuvassa näkyy että työelämässä voi olla myös vapautta. Itseäni kiinnostaa enemmän vähän vapaampi työ kuin jokin toimistotyö. (poika, lukio)*
 - *Tienaa hyvin rahaa (auto näyttää kalliilta) ja vapaalla saa ottaa rennosti. (poika, yläaste)*
 - *Kuva henkii tietynlaista vapautta ja oman tekemisen riemua, jotka ovat mielestäni tärkeitä. (tyttö, yläaste)*

”Liike-elämän asiantuntijat”

- 21 prosenttia valitsi tämän kuvan
 - 22% yläaste, 19% lukio
 - 16% tytöt, 27% pojat
- Kuva toi useimmille mieleen menestyksen kiireisen työn tuloksena, usein tuotiin esiin varakkuus, haastava työ ja liiketoiminta

- *Olen itse kiinnostunut bisnesmaailmasta ja mielestäni kuva kuvaa hyvin toiveitani tulevan työni suhteen. (poika, lukio)*
- *Tää näyttää mun mielestä mukavalta, että kyllä odotan tään tapasta tulevaisuutta. Kuva näyttää aika kiireiseltä, mutta siinä on haastetta. (tyttö, yläaste)*
- *Valitsin yllä olevan kuvan, koska siinä yhdistyvät mielestäni liike-elämä ja johtaminen. Hyvässä työelämässä on mielestäni haastetta ja mahdollisuuksia. Haluan tulevaisuudessa työhön, jossa nämä tekijät näkyvät. (tyttö, lukio)*
- *Työelämässä ollaan hyvissä vaatteissa ja puhutaan liikeneuvotteluja. Sopivan haasteellista ja mukavaa. Kuva näytti yksinkertaisesti hienolta. (poika, yläaste)*

”Vuorovaikutusta, monikulttuurisuutta”

- 15 prosenttia valitsi tämän kuvan
 - 27% tytöt, vain 3% pojat
 - lukiolaistytöistä peräti 31%
- Tytöt painottavat vuorovaikutusta ihmisten kanssa yleensä sekä monikulttuurista työtä, yhteisöllisyyttä, sosiaalisuutta ja verkostoitumista
- Pojilla samansuuntaiset perustelut, mutta harva valitsi kuvan. Liittyy yleisemmin ihmisten kanssa olemiseen.
 - *Kuvassa on lämmin ja läheinen tunnelma. Kuvasta päätellen työtehtäviin kuuluu erilaisten ihmisten tapaaminen ja läheinen asiakaspalvelu. Juuri tällaisia ominaisuuksia toivon myös omalta tulevalta työltäni. (tyttö, lukio)*
 - *Ihmiset on mielenkiintoisia. haluan työskennellä ympäristössä jossa pääsen tekemisiin monenlaisten ihmisten kanssa (poika, lukio)*
 - *Hyvässä työelämässä pitää olla toisia auttamassa itseään, koska yksin ei voi tehdä mitään. (poika, yläaste)*

”Teknologia, etätyö, käsillä tekeminen”

- Teknologia ja etätyö. Luonnon ja informaatioteknologian yhdistäminen tai luonnossa liikkumista vastapainona arkiselle työlle.
- Käsillä tekemistä ja luonnonläheistä työtä, erityisesti maanviljelys tulee esiin. Vaihtoehtoisesti työssä kasvamista tai itse kehitetyn ratkaisun ”kasvattamista”.

Tutkimuksen toteutustapa

- Tutkimuksen aluksi osallistujia kannustettiin kertomaan omin sanoin työssä tärkeistä asioista
- Analyysivaiheessa esitetyt ajatukset luokiteltiin teemaluokkiin ehdotusten sisältämien asioiden avulla
- Teemaluokitus tehtiin käyttämällä avuksi tekstinlouhintaohjelmistoa, jonka avulla teksteistä löydettiin oleellinen sisältö
- Arvioinnin kehys: ”Arvioi muiden esittämien ajatusten tärkeyttä”
- Osallistujat arvioivat enintään 26 idean satunnaisotoksen muiden esittämistä asioista arvioidussa kehyksessä
- Yksittäisistä arvioinneista laskettiin kullekin idealle tärkeysarvioiden keskiarvo sekä mielipiteiden hajontaa kuvaava keskihajonta
- Yksittäisten ideoiden pohjalta laskettiin edelleen kuhunkin teemaluokkaan liittyvien asioiden tärkeyden arvion ja mielipiteiden hajonnan keskiarvot

Tutkimuksen osa-alueet

- Mikä on työssä tärkeää?
 - Ideointi (3774 ideaa)
- Ajattele uusista näkökulmista!
 - Haastava ajattelu (3412 ideaa)
- Mitkä asiat ovat sinun mielestäsi tärkeimpiä?
 - Arviointi (51672 arviota)
- Mitkä asiat koulussa voivat mielestäsi tulevaisuudessa auttaa sinua näiden asioiden saavuttamisessa ja miksi?
 - Kommentit (5244 kpl)

Nuorten mielestä tärkeintä työssä

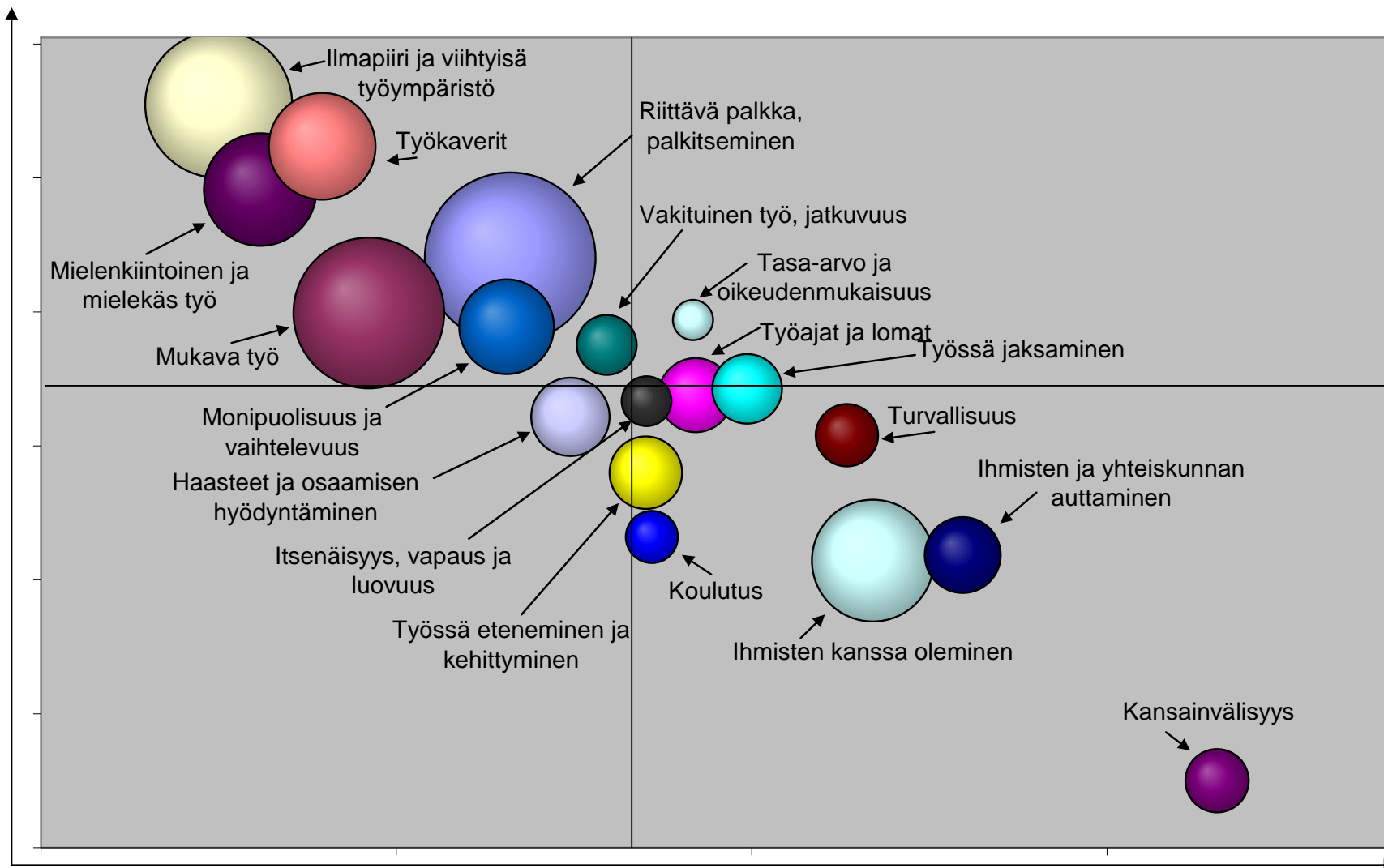
Riittävä palkka, palkitseminen	23 %
Mukava työ	18 %
Ilmapiiri ja viihtyisä työympäristö	17 %
Ihmisten kanssa oleminen	12 %
Mielenkiintoinen ja mielekäs työ	10 %
Työkaverit	9 %
Monipuolisuus ja vaihtelevuus	7 %
Haasteet ja osaamisen hyödyntäminen	5 %
Ihmisten ja yhteiskunnan auttaminen	5 %
Työajat ja lomiat	4 %
Työssä eteneminen ja kehittyminen	4 %
Työssä jaksaminen	4 %
Kansainvälisyys	3 %
Turvallisuus	3 %
Vakituinen työ, jatkuvuus	3 %
Koulutus	2 %
Itsenäisyys, vapaus ja luovuus	2 %
Tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus	1 %

Prosenttiluku kuvaa osuutta esitetystä ajatuksista, jotka liittyvät kuhunkin teemaan. Sama idea voi kuulua useampaan kuin yhteen teemaluokkaan sisältönsä perusteella.

Tulkintakehikko

Mikä on työssä tärkeää?

Oppiaineiden ja työelämän yhteys selkeytymätön

- Haastattelussa kysyttiin tärkeiden asioiden liittymistä koulutyöhön. Työelämäasioiden oppiminen liittyi useimmille lähinnä opinto-ohjaukseen - oppiaineiden sisältöjen hyödynnettävyyttä työssä tuotiin harvemmin esille. Taideaineista kiinnostuneet poikkeus.
- Yksittäisten mainintojen tasolla tuotiin esiin erilaisia työmenetelmiä, kuten ryhmätyöt ja esitelmät, jotka kehittävät työelämässä tarvittavia taitoja. Tätä kytkentää ei useimpiin aineisiin liitetty.
- Useimmille vastaajille oli helpompi luonnehtia yleisiä työelämätaitoja, joita voisi oppia koulussa yleisesti olemalla ihmisten kanssa ja miettimällä mikä itseä kiinnostaa.
 - *No ei koulussa muuta kun OPOssa tähän kiinnitetä kauheesti huomiota.*
 - *Ei varmaan oppiaineet liity, mutta muiden opiskelijoiden ja opettajien kanssa saa tähän varmasti "harjoitusta"..*
 - *Koulussa jotkut aineet vetävät puoleensa niin siinä ehkä jonkin verran näkee, mikä itseä eniten kiinnostaa..*

Matikalla hyvälle palkoille?

- Kouluaineista keskeisenä taloudellisen menestyksen kannalta mainittiin matemaattiset aineet ja yhteiskuntaoppi, taloustieto ja kaupalliset aineet
 - *Itse en ainakaan lähtisi tekemään töitä "nälkäpalkalla". Ei sen palkan tarvisi mikään megaluokan saldo olla, mutta semmonen että saa leipää ja leivän päälle kinkun ja että rahaa riittäisi harrastukseen ja muihin pakollisiin menoihin.*
 - *Työtä tehdään myös palkan vuoksi, ja sen täytyy olla sellainen, jonka turvin ei tarvitse selviämistä murehtia*
 - *Raha. Työssä on tärkeä palkka ja sen tason nouseminen tasaisesti.*
 - *Jos on hyvä työssään, täytyy palkan tietenkin olla sen mukainen ja riittävä. Se on reilua.*
 - *Yhteiskuntaopin tunnit olisivat "plussaa". Tosin myös opinnonohjauksen tunneilla opetetaan näitä asioita...*
 - *Koulussa kannattaisi opiskella kunnolla että pääsee sellaiseen työhön josta sitten saa hyvää palkkaa... Yleinen menestys koulussa auttaa pääsemään suuripalkkaiseen hommaan. Esim. matemaattisilla aineilla voi päästä kovapalkkaiseen hommaan....*

Palkka puhutti eniten

- Suurin osa, lähes neljännes nuorten esittämistä ajatuksista käsitteli palkkaa ja palkitsemista
- Yleisin näkökulma: palkan on oltava toimeentulon kannalta riittävä ja suhteessa osaamiseen ja koulutukseen oikeudenmukainen
- Koulun yhteys palkkatasoihin jäsenyi vaihtelevasti ja vaikeammin: keskeisenä koettiin ”oikeiden” asioiden opiskeleminen, erityisen osaamisen hankkiminen ja/tai yleensä hyvä koulumenestys

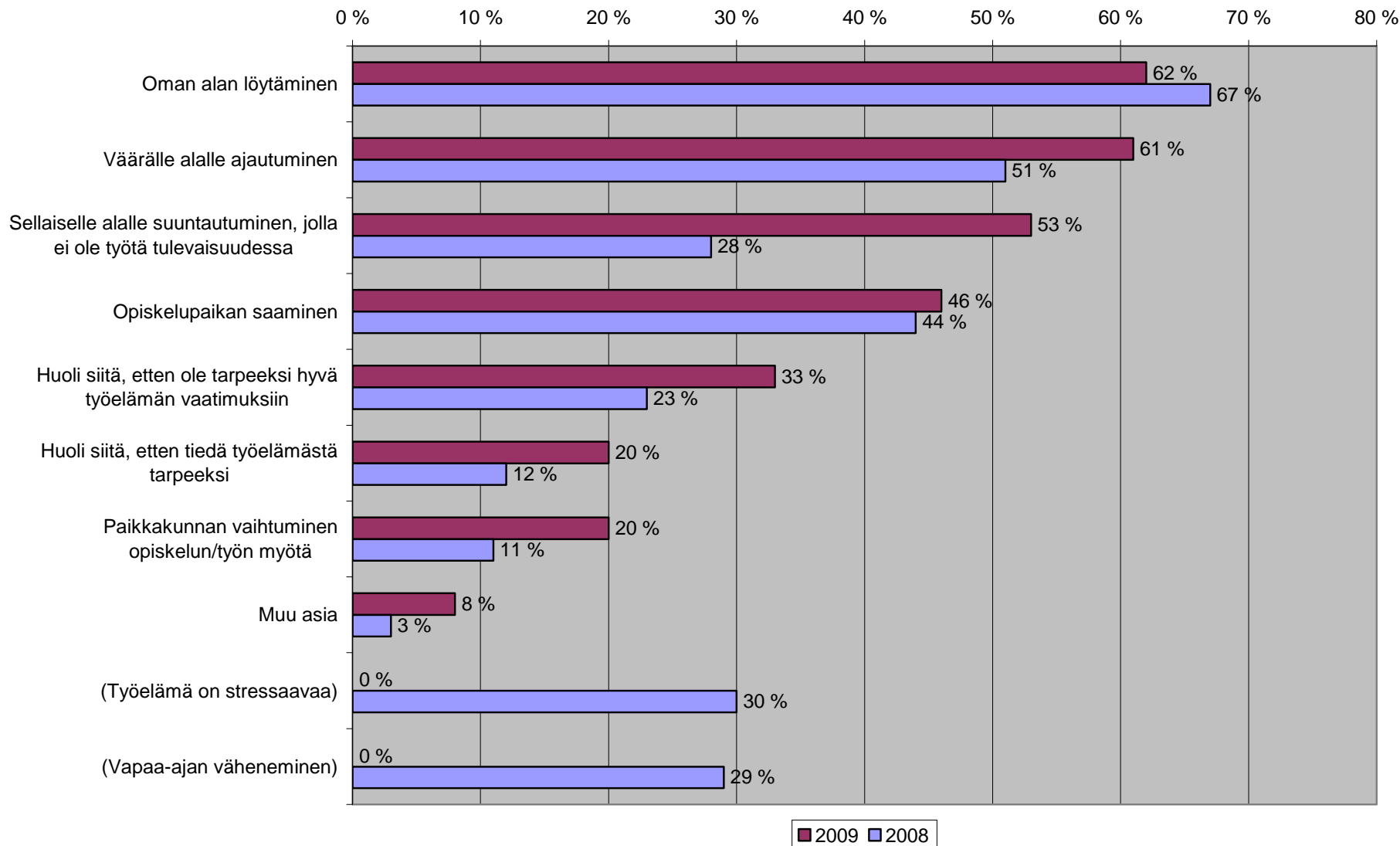
Tärkeintä kuitenkin viihtyvyys ja mielekkyys

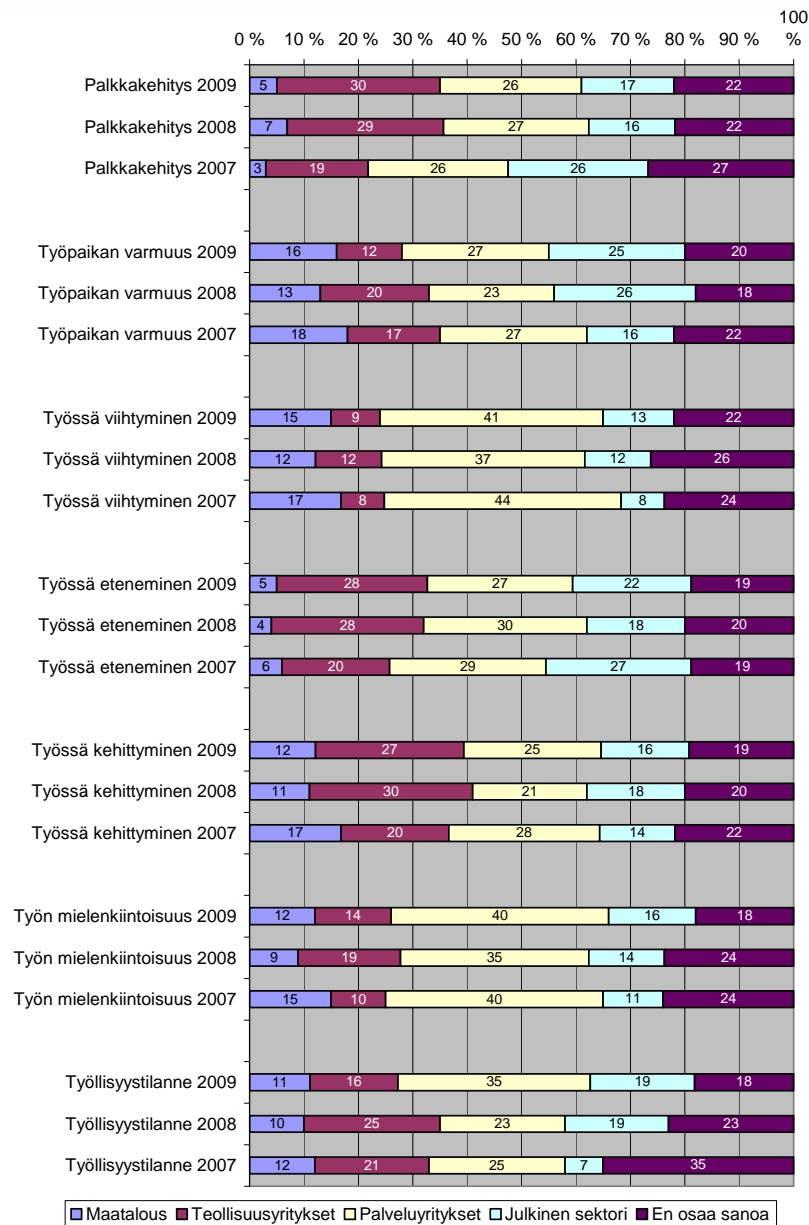
- Useimmat nuoret perustelivat kaikkein tärkeimmäksi tehdä sellaista työtä mistä pitää ja minkä kokee mielekkääksi
- Työilmapiiri ja mielekkyys olivat työn sisällön lisäksi suurimmalle osalle vahvasti sidoksissa työyhteisöön ja työkavereihin
 - *Pitää miettiä mikä työ kiinnostaa oikeasti ja yrittää sitoutua työhön pitempi aikaisesti. Myös ensimmäinen valinta saattaa johtaa koko elämän mittaiseen työsuhteeseen eli valintaan kannattaa käyttää aikaa..*
 - *Pitää viihtyä ja kokea, että on mielekästä mennä töihin. Jos ei viihdy, niin ei jaksa kauaa tehdä kyseistä työtä.*
 - *Työssä on tärkeää mukava työympäristö ja työkaverit. Myös se että työstä nauttii ja työn tekeminen on mielekästä ja mukavaa on tärkeää.*
 - *En usko että mikään kouluaine auttaa tähän... Koulussa ehkä opitaan sosiaalisia taitoja.*
 - *(hyödyttää koulussa) Psykologiassa. Opetellaan ihmisen mieltä.*

Kansainvälisyys jakaa ajatuksia

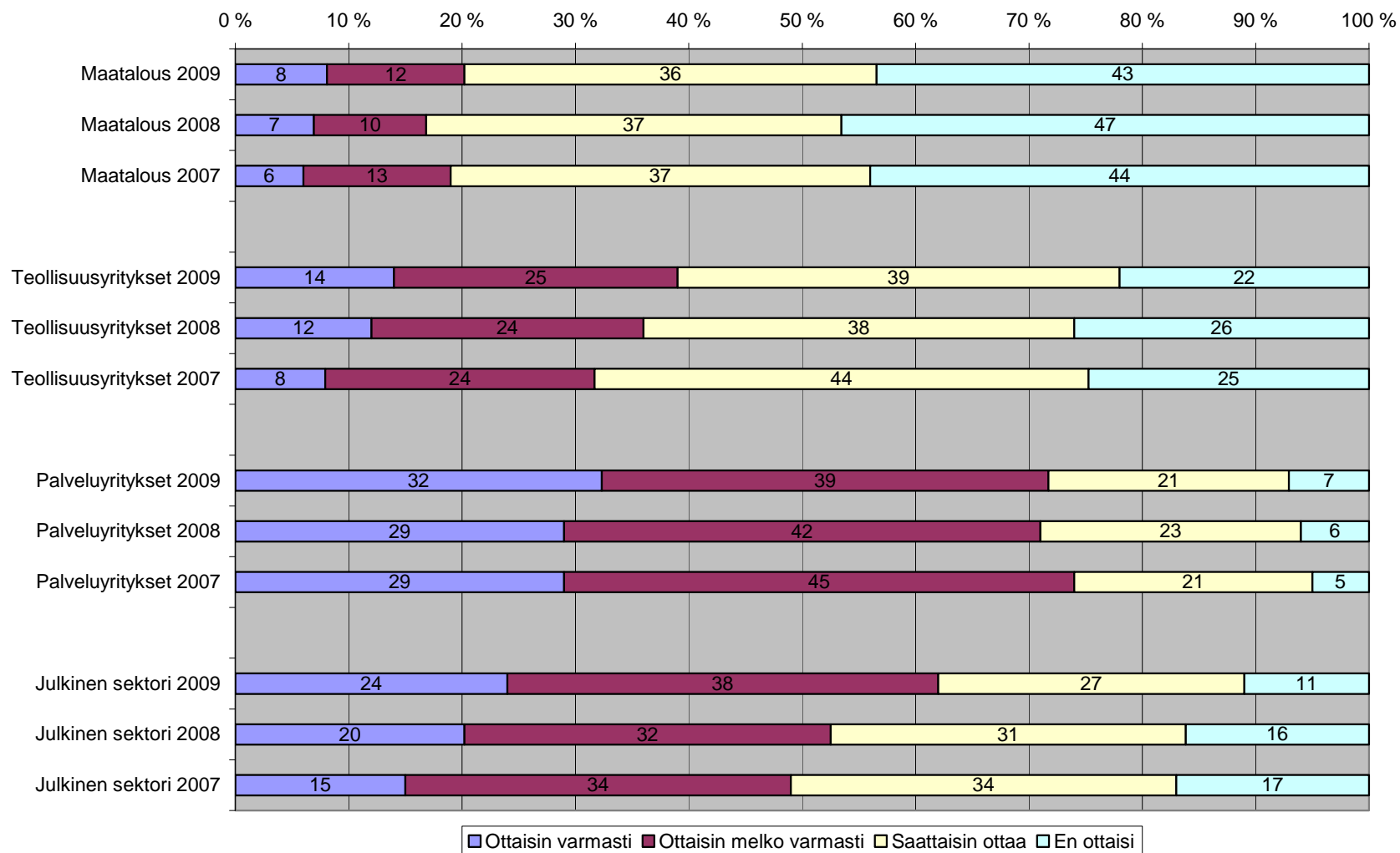
- Kansainvälisyyteen liittyviä ajatuksia tuli esiin varsin vähän
- Useimmin aihe nähtiin kansainvälisten työkavereiden kautta tai mahdollisuutena ulkomaanmatkoihin osana työtä
- Osa nuorista pitää kansainvälisyyttä hyvin tärkeänä, osalle asialla ei ole juuri merkitystä
- Koulussa liittyy kaikkein eniten kieliin, muutamien mielestä myös kulttuurien tuntemukseen. Kaikkien ihmisten kanssa tulisi oppia tulemaan toimeen jo koulussa.
 - *Muutokset on ihan toivottavia, voisi esimerkiksi olla mukava työskennellä joskus jonkin aikaa ulkomailla tai eri kulttuurissa. Jos ei työskennellä, niin ainakin olla yhteydessä eri maalaisiin saman alan työntekijöihin.*
 - *Kansainvälisyys. Tietysti kansainvälisyyskin on tärkeää, vaikka ei minulle ehkä niin tärkeää, kuin joillekin muille saattaa olla. Olisi kuitenkin kiva päästä matkustelemaan välillä ja kehittää kielitaitoa.*
 - *Joillekin kansainväliset yhteydet ovat tärkeitä, mutta minä pysyn mieluummin turvallisella maaperällä. ..*
 - *(koulussa mahdollista) ...tutustuttaisiin enemmän eri maihin ja kansalaisuuksiin ja käytäisiin vaikka kirjevaihtoa jonkun toisen koulun kanssa.*

Suurimmat huolenaiheet työelämässä

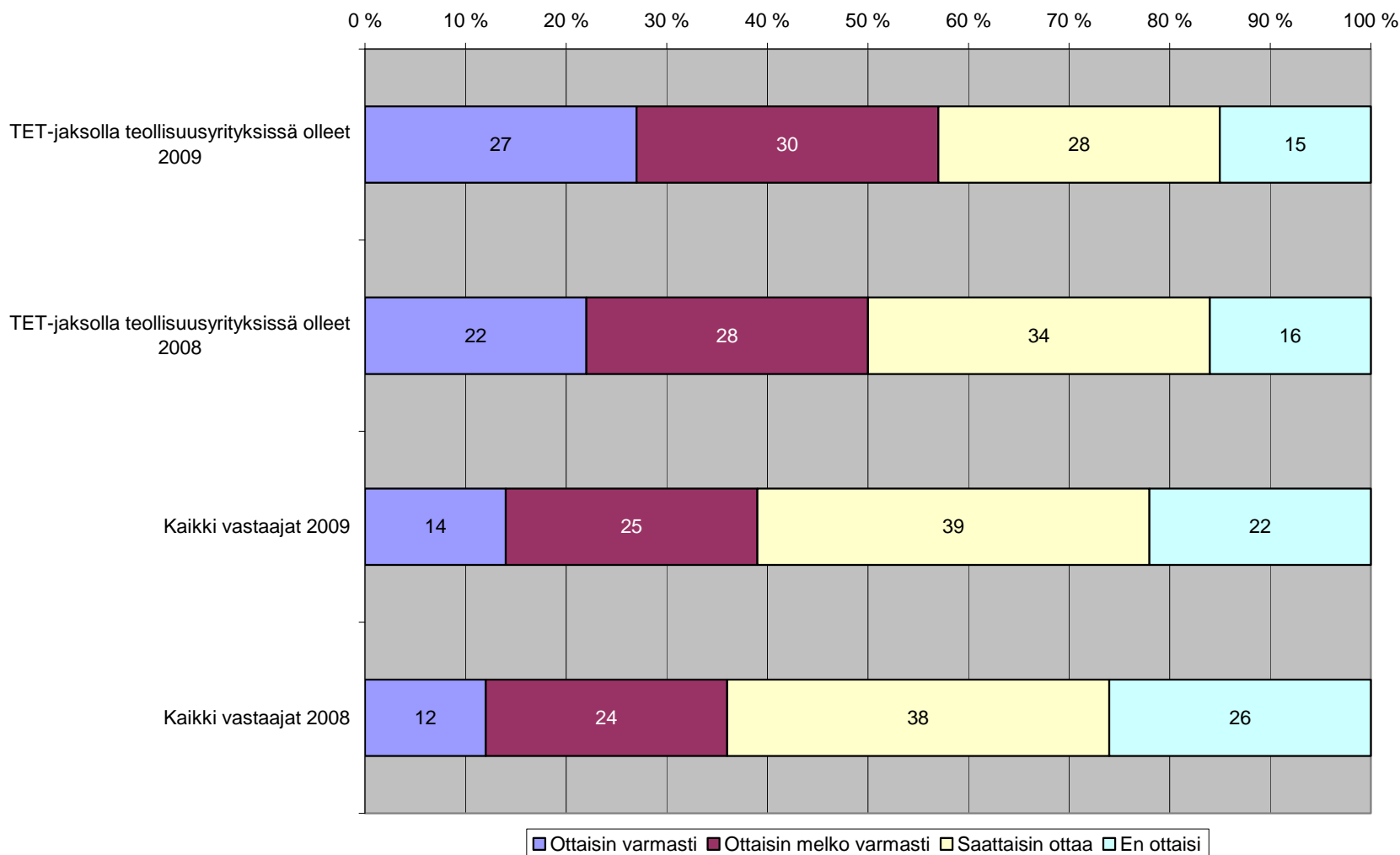

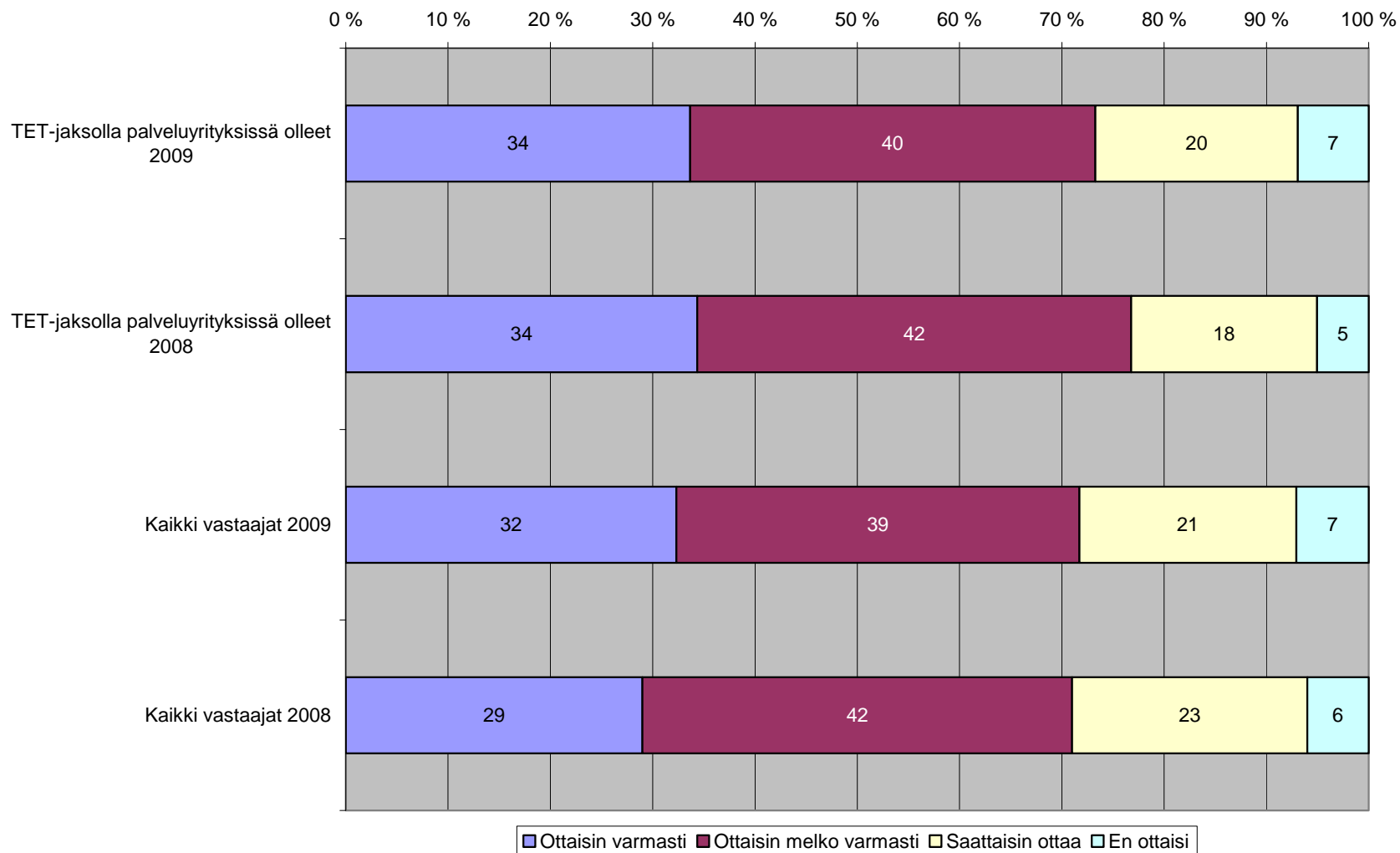
Työpaikan vastaanottaminen

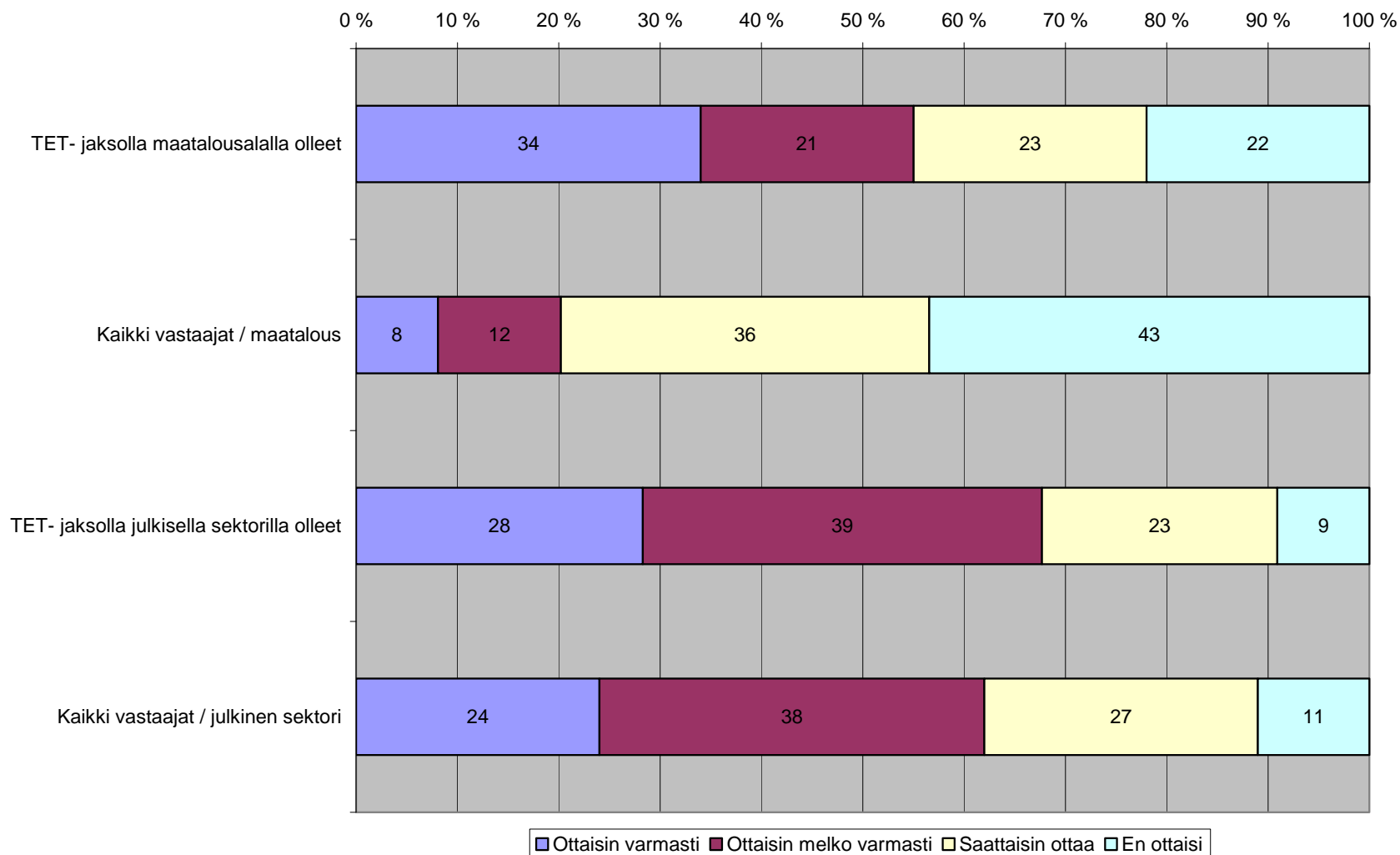
Työpaikan vastaanottaminen teollisuusyrityksistä

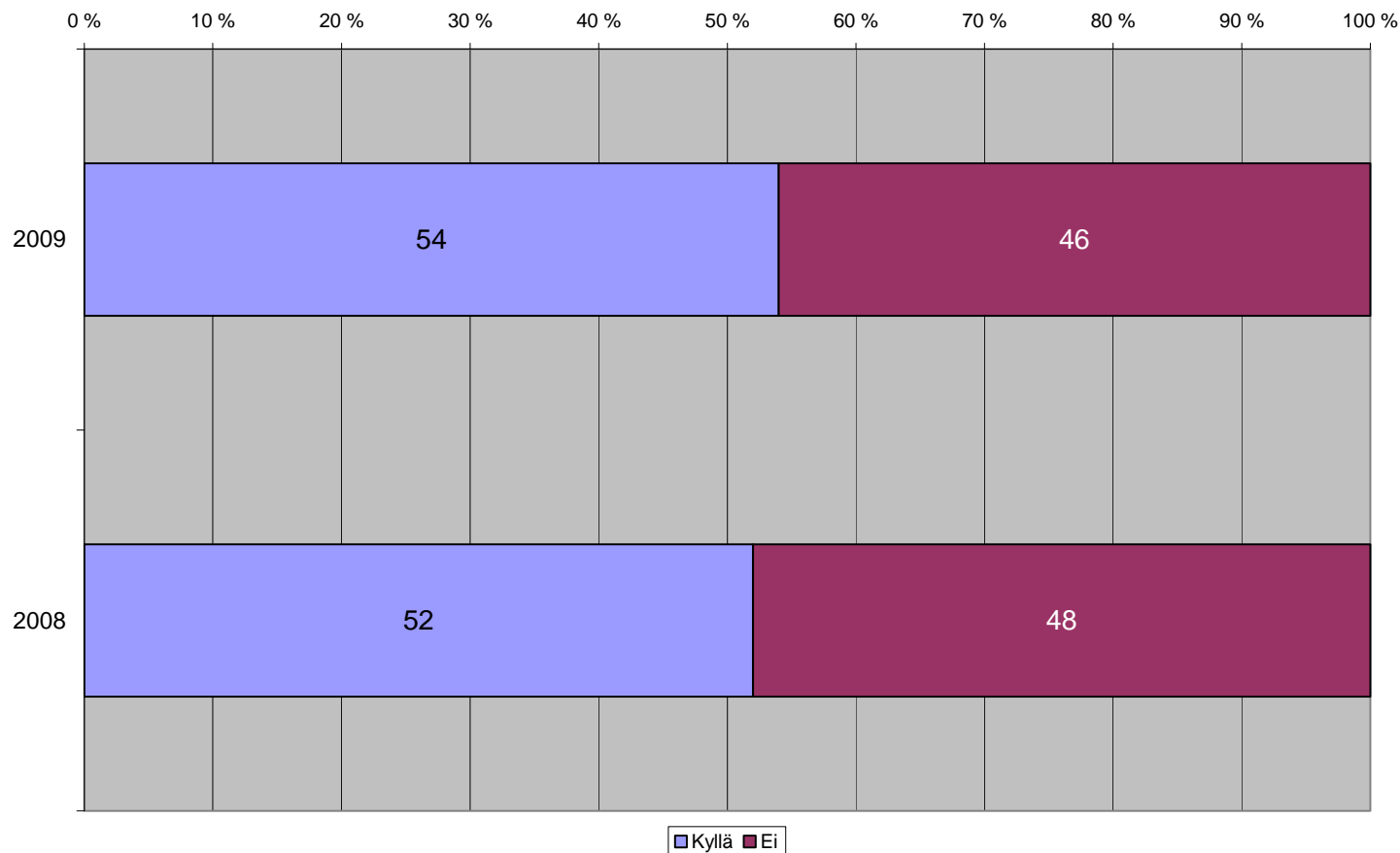
Työpaikan vastaanottaminen palveluyrityksistä

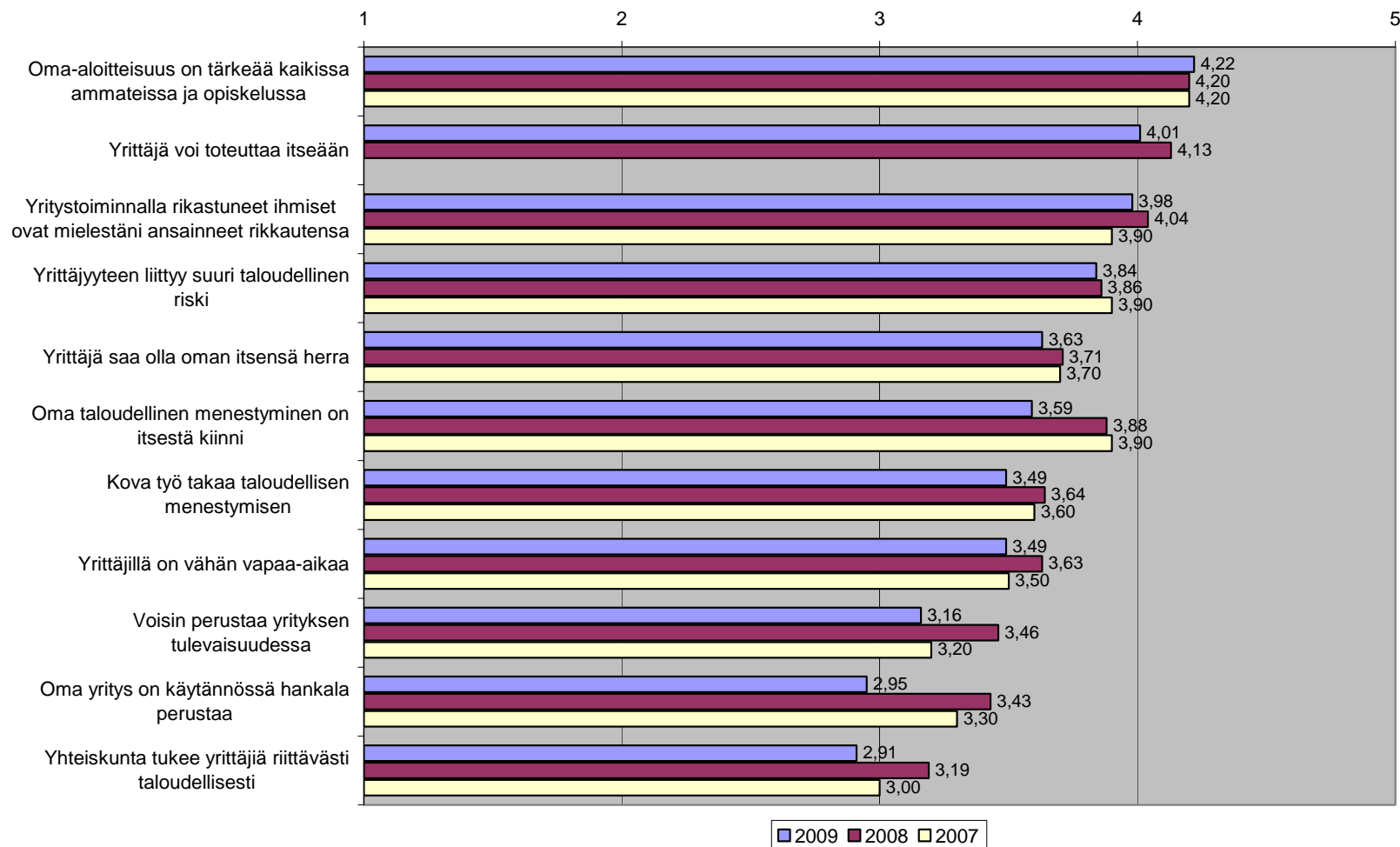
Työpaikan vastaanottaminen, maatalous ja julkinen sektori

Yrittäjyys on minulle tuttua

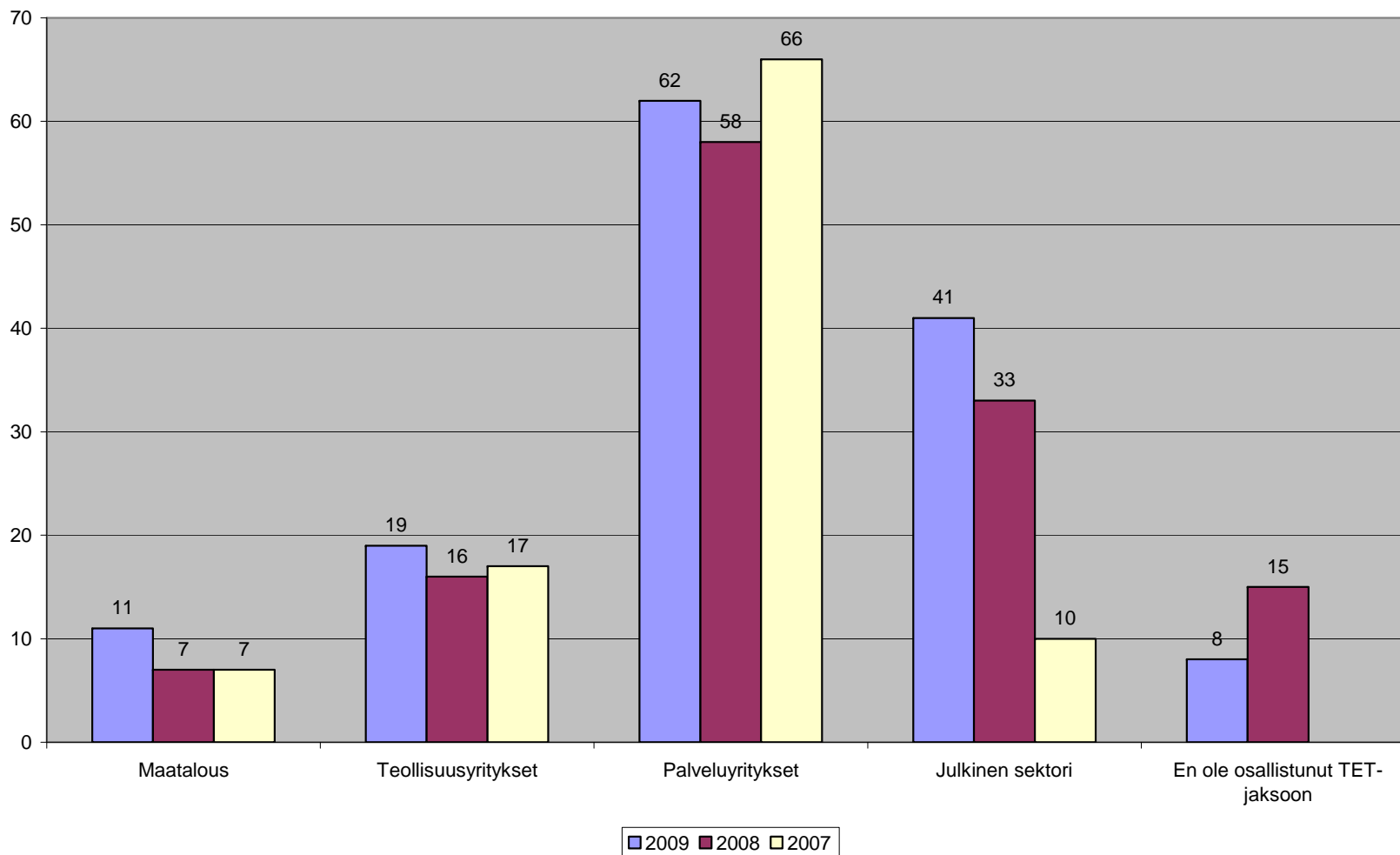

Ajatuksia yrittäjyydestä

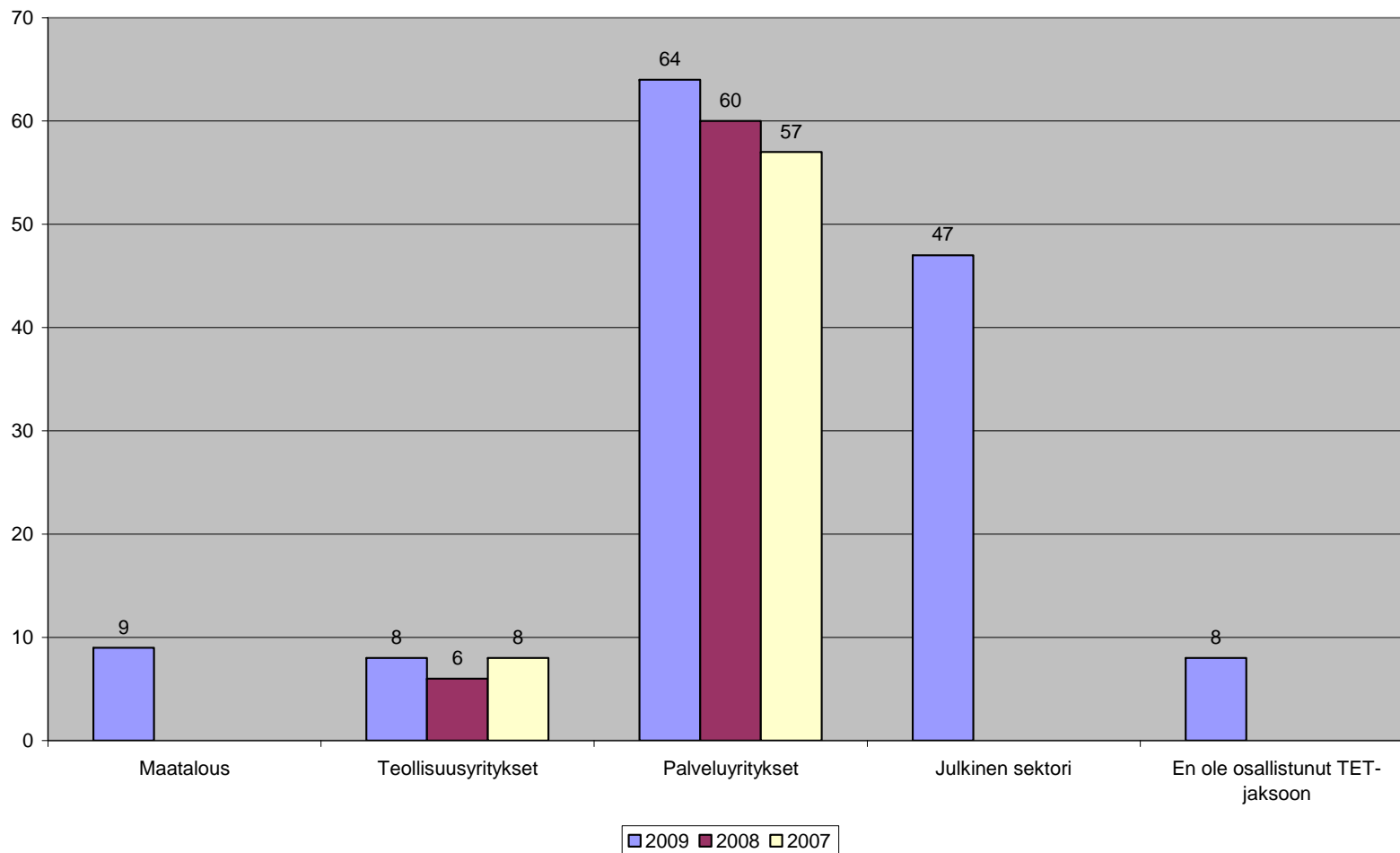

1 = täysin eri mieltä, 5 = täysin samaa mieltä

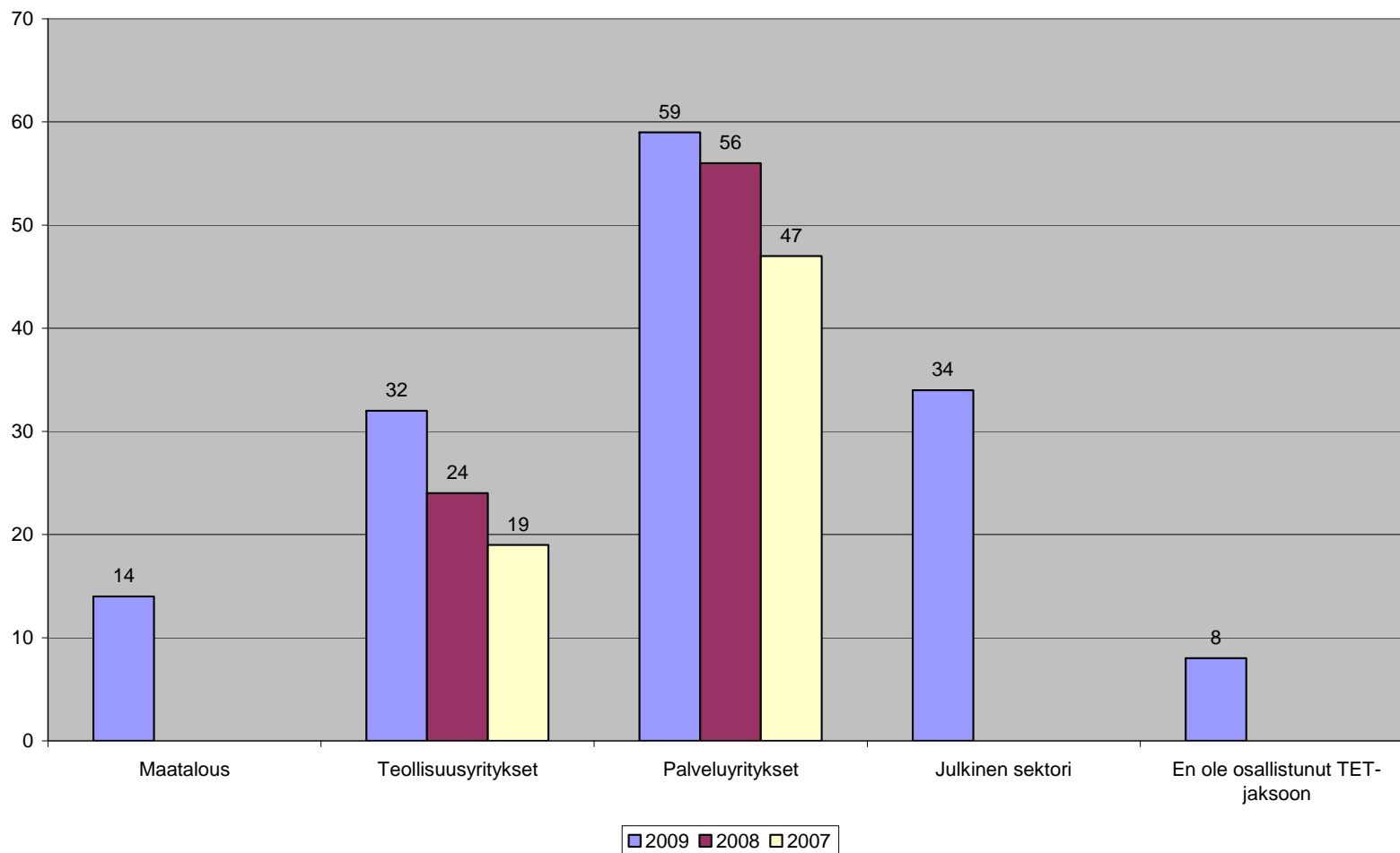
TET-jaksot: kaikki vastaajat

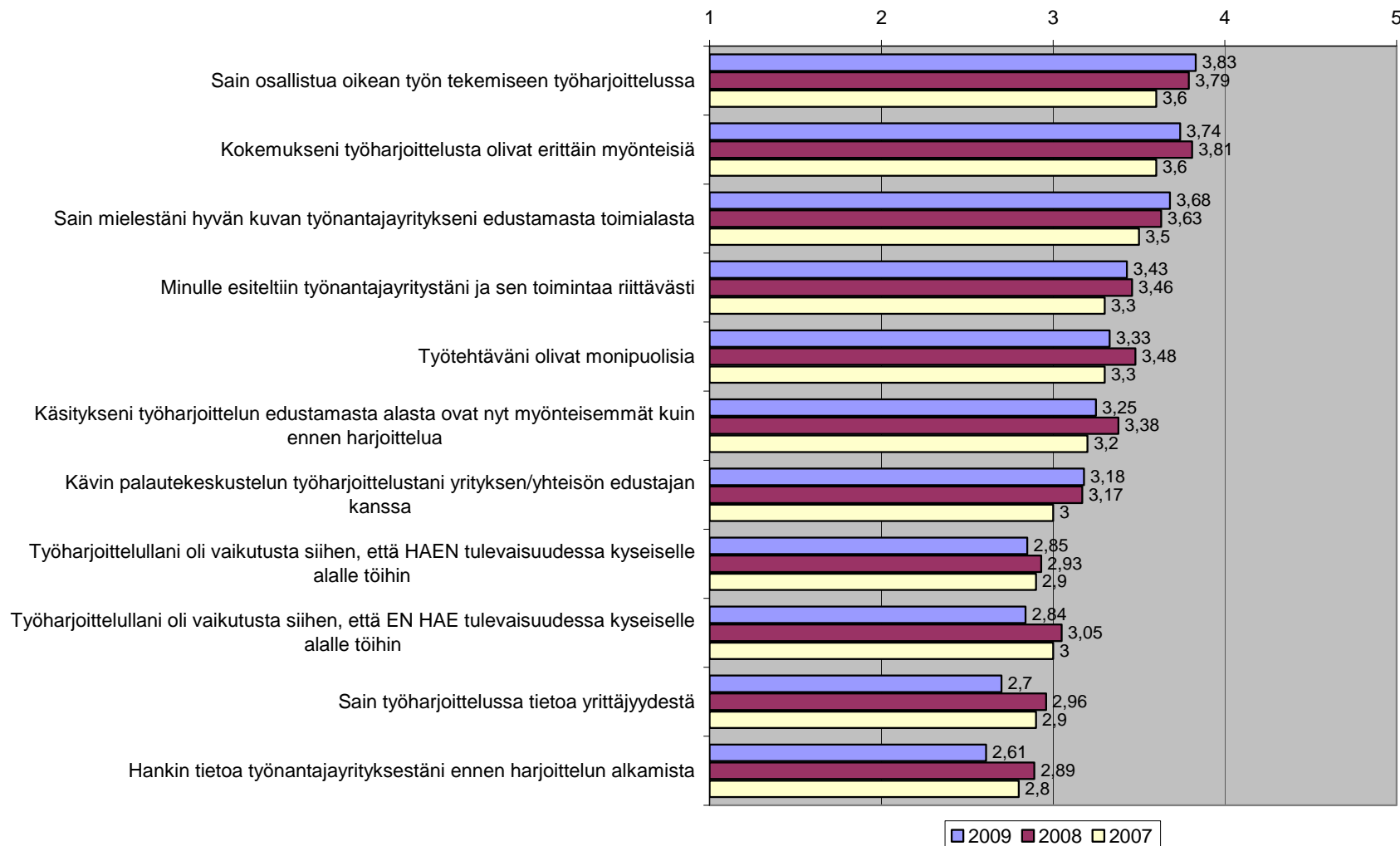
TET-jaksot: tytöt

TET-jaksot: pojat

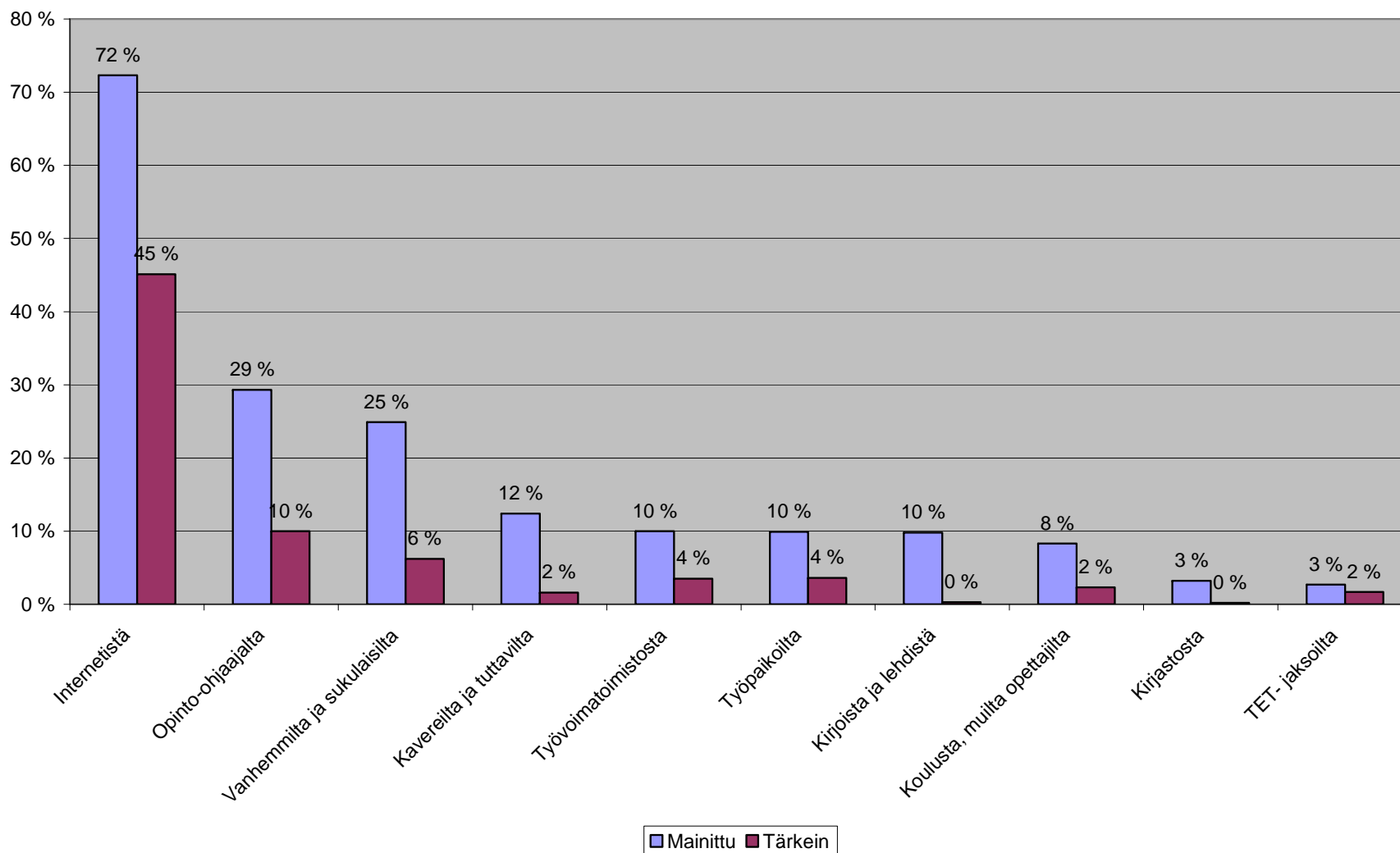

Ajatuksia TET-jaksoista

1 = täysin eri mieltä, 5 = täysin samaa mieltä

Tiedonhaku työelämäasioista

Yhteenveto:

1) Kouluaineille yhteys työelämään

- Nuoret kokevat oppiaineet työelämästä irrallisiksi: koulun ja työelämän yhteyden kirkastaminen ja eri oppiaineiden sisältöjen hyödynnettävyys työelämässä ovat keskeisiä kehittämiskohteita
- Palkka puhuttaa nuoria eniten tällä hetkellä
- Tärkeimmäksi nuoret arvioivat kuitenkin työn, jossa viihtyy ja jota itse pitää mielekkäänä sekä työtoverit, joiden kanssa tulee hyvin toimeen
- Työn kansainvälinen ulottuvuus jakaa kaikkein voimakkaimmin mielipiteitä: osalle hyvin tärkeää, osa ei ole lainkaan kiinnostunut.

2) Työhön pääsy houkuttelee

- Työn vastaanottamisen halukkuus on nuorilla samalla tasolla tai noussut kaikilla sektoreilla: halu välttää työttömyyttä
- Erityisesti teollisuuteen liittyen mielikuva työn varmuudesta ja tulevista työllisyysnäkymistä on laskenut. Työ teollisuudessa silti edelleen haluttua ja palkkamielikuva varsin hyvä.
- Palveluyrityksiin liittyy mielikuva parhaasta työviihtyvyydestä ja suurin halukkuus ottaa vastaan sektorilta tarjoutuva työpaikka
- Yrittäjyyttä koskevassa keskustelussa hieman laskenut näkemys ihmisen mahdollisuuksista ratkaista oma taloudellinen menestys kovalla työllä. Samoin hieman entisestään laskenut kiinnostus oman yrityksen perustamiseen tulevaisuudessa.

3) Huolena väärät valinnat

- Väärälle alalle ajautuminen on työelämää koskevista huolista nuorten listan kärjessä, kuten myös huoli oman alan löytymisestä, joka on kuitenkin edellisvuosista hieman vähentynyt.
- Nuoria huolettaa tällä hetkellä erityisesti ajatus päätymisestä alalle, jonka työmahdollisuudet ovat tulevaisuudessa huonot. Tähän liittyy epävarmuus eri alojen tulevista työmahdollisuuksista.

4) Oma työelämäkokemus tärkeää

- Nuoret eivät koe TET-jaksoja usein työelämätiedon hakukanavaksi, vaikka kokevatkin saavansa niiltä paljon tärkeää tietoa.
- Nuoret hakevat työelämätietoa erityisesti internetistä. Hakukoneen käyttö on luontevaa, mutta teemasivustoja mainitsee harvempi.
- Yläaste- ja lukioikäiset ovat jo tiedonhaussa hyvin osaavia. Uusista tietokanavista tuskin niinkään pulaa – merkityksellinen ja kokemuslähtöinen tieto on nuorten mielestä tarpeen.
- Oma rooli tiedon jäsentäjänä ja jalostajana ensiarvoisen tärkeä.

Kiitos!

Janne Jauhiainen

p. 010 424 3000, m. 050 321 7977

janne.jauhiainen@fountainpark.com

Tomi Alakoski

p. (09) 1315 1532, m. 040 501 5307

tomi.alakoski@tat.fi